

Fricz Tamás: Legyen június 19-e állami ünnep!

2026 május 24. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A FELSZÍN ALATT – A szovjet csapatok kivonulásának dátuma a magyar rendszerváltás igazi szimbóluma.

Magyarország új kormánya bizonyíthatja, hogy az ügynökakták nyilvánosságra hozatala – melyet régóta vártam, és

pozitív kezdeményezésnek tartok – nem pusztán politikai akció, hanem az 1989–1991 közötti demokratikus rendszerváltás iránti valódi, mély, tartalmi elkötelez?dés. Ehhez azt javaslom – ahogyan már 2021-ben a Civil Összefogás Fórummal együtt javasoltuk, majd évente megismételtem, sajnos eredménytelenül –, hogy június 19-e legyen nemzeti, állami ünnep, egyben munkaszüneti nap.

Ehhez két fontos dátumot kell tartalmilag elválasztani egymástól – mert ezt eddig, 36 év alatt sem tettük meg. 1989. június 16-án zajlott le Nagy Imrének és társainak újratemetése a H?sök terén. 1991. június 19-én pedig az utolsó szovjet katona is elhagyta az országot Záhonynál.

Vajon melyik az igazi, az akkori rendszerváltásnak valóságos súlyt adó ünnep? Az egész rendszerváltás megítélése, az ahhoz való viszonyulásunk mikéntje és tartalma múlik ezen. Ezért nem árulok zsákbamacskát, és a legelején világossá teszem: semmiképpen sem június 16-a, tehát Nagy Imre újratemetése, hanem

június 19-e, a megszálló szovjet hadsereg kivonulása szimbolizálja azt a magyar társadalom számára, hogy a kommunista diktatúrával leszámoltunk, és független, szuverén államot, demokráciát, szabadságot, piacgazdaságot hoztunk létre.

Mir?l szólt, mit szimbolizált június 16-a? A H?sök terén lezajlott újratemetés Nagy Imre és társai, illetve a forradalmár áldozatok el?tti f?hajtás volt – egyben utólagos elismerése annak, hogy 1956-ban nem ellenforradalom zajlott le. De kik hajtottak f?t, kik temették újra a kivégzett Nagy Imrét és társait? A pártállam képvisel?i, az MSZMP tagjai az egyik oldalon, a másik oldalon pedig az Ellenzéki Kerekasztalban tömörült demokratikus pártok, amelyek képvisel?i három nappal korábban megkezdték a nemzeti kerekasztal tárgyalásokat a pártállam vezet?ivel.

De vegyünk észre két dolgot. Egyfel?l június 16-án a forradalomban nézeteit demokratikus irányba megváltoztató kommunista miniszterelnök és társai álltak a középpontban. Vagyis nem a forradalmárok, nem a pesti srácok, nem a h?sök álltak el?térben, hanem – mondjuk így – az id?k szavát megért? Nagy Imréék. Másfel?l az újratemetésen az ellenzéki pártok elfogadták azt, hogy az MSZMP és a kormány embereivel együtt, a kommunistákkal mintegy „vállvetve” álljanak a felállított koporsók el?tt, tehát azok utódaival vettek részt az eseményen, akik kivégezték nemcsak Nagy Imrééket, de a forradalmárok közül csaknem háromszáz embert.

Ezzel az üzenték az ellenzéki pártok, hogy a pártállami vezet?k, a gyilkosok utódai nélkül nem lesz rendszerváltás Magyarországon. Ez csak velük együtt képzelhet? el. És ez súlyos üzenet, a rendszerváltás ügyének elárulása volt ott és akkor.

Az újratemetés tehát nem a rendszerváltás nagy és szimbolikus aktusa, hanem egy alku, méghozzá nagyon rosszíz? alku volt a diktatúra képvisel?ivel. Az egyedüli kivételt Orbán Viktor beszéde jelentette, amely szakítani akart az ott formálódó alkuval – a kés?bbiek során sajnos kiderült, sikertelenül.

Ha tehát június 16-át értékeljük, akkor azt mondhatjuk, hogy kett?s hatása volt: egyfel?l az ellenzéki pártok megalkuvását üzente, másfel?l viszont a fiatalok, Orbán Viktor és a Fidesz következetes antikommunista és szuverenista állásfoglalását szimbolizálta. Ha harmincöt évet ugrunk az id?ben, annyit feltétlenül elmondhatunk, hogy bármilyen döbbenetes, a mai napig nem kért egyetlen posztkommunista sem bocsánatot a diktatúrában elkövetett b?neiért.

Nem véletlen az, hogy június 16-a el?tt már három nappal, június 13-án elkezd?dtek a nemzeti kerekasztal-tárgyalások, amelyek egyenes következményei voltak a Nagy Imre-újratemetés kapcsán már korábban megkötteteett alkunak. A végeredmény pedig szeptember 18-a: a két szembenálló oldal megegyezett a békés rendszerváltás menetében, együtt alkották meg a demokratikus jogállam létrejöttéhez nélkülözhetetlen sarkalatos törvényeket; a köztársaságot egy szocialista politikus, az ideiglenes köztársasági elnök kiáltotta ki a Kossuth téren október 23-án. De az is a megállapodás „eredménye” volt, hogy

nem egy szabadon megválasztott parlament, esetleg egy alkotmányozó nemzetgy?lés – ahogyan akkoriban a Bíró Zoltán vezette MDF javasolta – szavazta meg a demokratizációt el?segít? és megalapozó törvényeket, hanem a még javában m?köd? kommunista parlament.

(Az, hogy az SZDSZ felmondta a megállapodást, valójában nem az alku felmondását jelentette, hanem els?sorban a szabad demokraták népszer?ség-növelését szolgálta.)

Végeredmény: az MSZMP–MSZP-t, a pártállami elitet nem számoltatta el senki. Erre elborzasztó példák, hogy

Péter Gábor, a rettegett, kegyetlen ÁVH-s f?nök ágyban és párnák között halt meg 1993-ban, Harangozó Szilveszter, a III-as f?osztály, illetve a III/III-as osztály f?nöke 2011-ben halt meg, szintén „békés” körülmények között. A posztkommunista hálózatok egyben maradtak. Mert itt is, akárcsak Trianon és a mai világfolyamatok esetében is, a hálózatok szerepe kulcskérdés.

(Egy „apró”, elfeledett epizód a „rendszerváltás” folyamatáról: a Zétényi Zsolt volt MDF-es országgy?lési képvisel? nevéhez f?z?d? igazságtételi törvény elkaszálása mellett a kommunista vezet?k vagyonelszámoltatását kezdeményez? törvényt is a Sólyom László vezette Alkotmánybíróság buktatta el. Következetes álláspont…)

Ezzel szemben mit szimbolizál 1991. június 19-e, amelynek most ünnepelhetnénk a 35. évfordulóját? Két dolgot, a magyar történelem visszatér?en két legfontosabb vágyának érvényre jutását: a nemzeti függetlenség és szuverenitás visszaszerzését és a kommunista diktatúrától való megszabadulást. Függetlenség, szabadság és demokrácia

– ennek megvalósulását jelentette az a pillanat, amikor Viktor Silov altábornagy Záhonynál átlépte a határt és elindult hazája felé. Mégpedig alku és megalkuvás nélküli pillanat volt ez: a demokratikusan megválasztott magyar kormány és a szovjet kormány tárgyalásának eredményeként jött létre ez a pillanat, de ezek a tárgyalások következetesek voltak és célorientáltak, nem jöhetett más számításba, csak a Vörös Hadsereg távozása. (Annak egyéb gazdasági feltételei voltak csak kérdésesek, de a cél egyértelm? volt.)

Amíg június 16-a a demokratikus ellenzéki pártok és a kommunista pártállam közötti megegyezést, alkut szimbolizálta, addig június 19-e éppen ennek az alkunak a felmondását, az elnyomó kommunistákkal való szakítást. Június 16-a és június 19-e között egyetlen összeköt? kapocs van, az pedig Orbán Viktor beszéde, aki azt követelte a H?sök terén, ami két évvel kés?bb június 19-én megvalósult. Ezért is sajnálom és nem értettem, hogy a Fidesz, az Orbán-kormány miért nem tekintette június 19-ét szuverenitásunk meghatározó dátumának, vagy ha annak is tekintette, miért nem billentette át június 16-ról a hangsúlyt a kommunista Szovjetuniótól való elszakadásra, azaz június 19-re.

Azt hiszem, lényeges lélektani fordulatot jelentene, ha nem június 16-át ünnepelnénk hangsúlyosan a továbbiakban, hanem június 19-ét; annak adnánk meg azt a rangot és súlyt, amit valójában megérdemel, de amit eddig nem kapott meg. S?t, mintha valami furcsa, szégyenl?s módon nem akarnánk bevallani és deklarálni, hogy szabadsághagyományainkat és demokratikus beállítottságunkat nem június 16-a, hanem június 19-e szimbolizálja.

Lélektani fordulatra van tehát szükségünk, amivel végre a valóságos rendszerváltás, a visszanyert szabadságunk és szuverenitásunk mellé állunk, és ezt ünnepeljük évr?l évre. Éppen ezért kellene e nap méltó megünneplését törvénybe iktatni, állami és nemzeti ünneppé tenni az új kétharmados felhatalmazás birtokában.

Ennek élére állhatna a Magyar-kormány, bizonyítván, hogy valóban pótolni akarja azt, ami elmaradt az elmúlt 35-36 évben.

Fricz Tamás - www.magyarnemzet.hu

Ajánló